

Poznamenávame, že prevážna väčšina vyhostených má na Slovensku dostatočné imanie a byty, alebo bola aj doposiaľ umiestená u svojich najbližších príbuzných, na príklad u rodičov alebo súrodencov.

Nechceme obťažovať slovutného pána predsedu vlády líčením všeobecne známeho zúfaleho položenia týchto úbožiakov a preto len apelujeme na známe ľudské cítenie slovutného pána predsedu vlády a celej vlády slovenskej krajiny a oddane prosíme o rýchle a prajné vybavenie tejto oddanej žiadosti, smerujúcej k zachráneniu zdravia a života nevinných, keďže nebezpečie pre život a zdravie osôb, ktoré už skoro 3 týždne neopísateľne trpia, je každým dňom a každou chvíľou väčšie.

Porúčame sa do Vašej priazne a znamenáme sa v hlbkej úcte:

tajomník

Za ústrednú kanceláriu
predseda⁵⁷

SNA, fond KÚ – Prezídium, kartón 309, bez čísla.

Dokument 126

Tri vojenské hlásenia veliteľovi úseku Bratislava o ťažkej situácii Židov v táboroch na demarkačnej čiare – 26., 27. a 29. 11. 1938.

OPIS.⁵⁸

Velitenství Karol.

SV. Dne 26. listopadu 1938.

Č. j. 432/Taj.1938

Věc: Židí před demarkační

čárou – hlášení.

Velitelství úseku
Bratislava.

Hlásim, že před demarkační čárou na straně maďarské – vých. kolonie Alžbeta⁵⁹, nachází se 360 židů. Podle zpráv má být tento se zahraničního území Maďary dopraveno dnes dalších 5 vagonů židů.

Zásobování těchto obstarávali většinou židé z Bratislavy. Dováželi jim všechny možné potřeby auty atd. Ježto počet židů v uvedeném táboře se stále zvětšuje, jsou příliš dotěrní a drzí, nemohla ani zesílená stráž na tomto místě udržet pořádek a jen těžko zabraňuje jejich přechodů k nám. Podotýkám, že

⁵⁷ List ako evidentná kopia je bez hlavičky i podpisov.

⁵⁸ Cez hlavičku je pečiatka 1938/2.oddél. Tajné! A čísla 9 3 1 2.

⁵⁹ Toto je vojenské označenie Miloslavova.

pokud bylo námi zjištěno, jsou to cizí státní příslušníci, příslušníci do zabraného území a některý bez jakékoliv státní příslušnosti.

V důsledku rozkazu vel. úseku Bratislava č. j. 232 Taj./2. odděl. 1938 zakázal jsem na tomto místě jakýkoliv styk přes demarkační čáru.

Prosím však, aby o osudu těchto židů bylo nějak co nejdříve rozhodnuto v dohodě s maď. úřady, protože jsou vlastně na maď. území. Jinak situace jejich stane se kritickou.

Velitel Karel
Pplk. pěch. Josef Přibán v. r.

Ppl. 39 V. G. G:
Č. j. 4249 dův.
Bratislava, 26. /XI. 1938.

Předkládám a prosím o zakročení na kompetentních místech, neboť moje zákroky, které jsem nesčíslněkrát činil prostřednictvím styč. důstojníků, byly a zůstali bez výsledku. Hromadění židů před vlastní demarkační čárou má za následek, že bratislavští židé v celých automob. kolonách dojíždějí do kolonie Alžbety⁶⁰, aby jednak pomohli, jednak aby se případně také jen pokochali pohledem na bídu svých souvěrců. Udržováním pořádku vyžadovalo krajního vypětí stráží SOS⁶¹ a proto jsem tento vstup vůbec zakázal, ponechaje pouze židovské obci náboženské povolení starati se prozatím o tyto vyhoštěnce dále. Židé jsou sice na maď. území, přes to však potíže s nimi máme jenom my. Maďari posílají židy pouze na naši hranici, takže nezbude nic jiného, než aby vláda sama v tom ohledu zakročila. Budu ještě několik dní trpět, aby je náboženská obec zásobovala, pak ale zakáži i to, čím se stane situace židů krajně kritickou, což se nás však nemůže nikterak dotýkat, neboť se nejedná vůbec o naše příslušníky.

27. XI. 1938

Velitel pluku
Plk. gšt. Václav Engler v. r.

Velitelství 89 hran. oblasti
Č. j. 5570/2. odděl.
29./XI. 1938.
Štefánik 2. odděl. Bratislava.

⁶⁰ Vojenský názor používaný pre Miloslavov.

⁶¹ Jednotky SOS (Stráž obrany štátu) bol štrážny zbor zriadený 23. 10. 1936 (vl. nar. č. 270/1936 Zb.) určený na obranu neporušiteľnosti štátnych hraníc a nedoknuteľnosť štátneho územia, verejného poriadku a bezpečnosti.

Predkladám. Stotožňujem sa s názormi vel. ppl. 39 plk. Englerom. Prosim, aby bolo urýchlene energicky a so všetkou dôslednosťou zakročené na kompetentných miestach, aby bol žid. tábor i keď leží za demarkačnou čiarou, čo najskoršie likvidovaný, lebo udržovanie poriadku vyžaduje krajného vypätia vlastných síl. Okrem toho je nebezpečie, že títo nám nepatriaci židia sa budú snažiť celou silou a za podpory našich židov dostať sa na demarkačnú čiaru k nám. Ďalej nastáva nebezpečie, že pri stanovani konečnej demarkačnej čiary bude táto vedená Maďarmi za židovským táborom a títo ocitnú sa na našom území.

Predkladám vzhľadom k naliehavosti priamo, v opise Jaroslavovi.
29. /XI. 1938. Veliteľ hran. oblasti Gen. Beneš v. r.

Vojenský historický archív Trnava, fond 55-18-3/ ě. j. 432/Taj. 1938.

Dokument 127

Hlásenie styčného dôstojníka úseku Bratislave - pluk. A. Šlejmara generálovi J. Bejlovi z 30. 11. 1938 o návšteve tábora v Miloslavove.

Styčný dôstojník úseku Bratislava.
Bratislava, dňa 30. novembra 1938.
Brig. gen B e j l J., delimitačný
generál pásma A.

Hlásim, že som včera dňa 29. XI. t. r. navštívil osobne tábor vyhnaných židovských rodín u kolonie Alžbeta⁶². Tento tábor nachádza sa za demarkačnou čiarou na poľnej ceste vedúcej z kol. Alžbety do Nem. Soku resp. do Béke, teda už na maďarskom uzemí.

Tábor pozostáva z niekoľko úkrytov v zemi, potom z rôznych stanov a z niekoľko starých sťahovacích vozňov a v ňom ubytované asi 280 osôb, mužov, žien a detí. Za posledných 48 hodín údajne už z obsadeného územia sem židov neposielajú.

Tábor vznikol tým, že veliteľstvo úseku Bratislava, t. j. vel. p. pl. 39 povolil, trom zástupcom⁶³ židovskej obce z Bratislavy starať sa o zásobovanie tohoto židovského tábora. Následkom toho tábor je dnes vybavený príkrývkami, kotlami na varenie, stanmi a pod.

⁶² Vojenský názov pre tábor pri Miloslavove.

⁶³ V ŠOKA Pezinok (so sídlom v Modre), fond Styčný dôstojník Bratislava 1938-39, kartón 1, č.j.36 sa nachádzajú povolenia pre štyroch (a nie troch!) zástupcov židovskej náboženskej obce z Bratislavy. Henricha Schwarza (pozri dok. 121), Arona Grünhuta, Mikuláša Eichnera a Hermana Kaczvera.